



РУМЯНА ДЕНЧЕВА

През вече далечната 1994 г. основателят на Microsoft Бил Гейтс скандализира с твърдението си, че банкирането е необходимо, но банките не са.

Прогнозата му се оказва наполовина вярна. Необходимостта от посещение в реален физически банков клон постепенно намалява и по всяка вероятност съвсем скоро ще бъде елиминирана, т.е. банките ще се превърнат изцяло в дигитални.

Защото бизнес и домакинства очакват от банките повече услуги, които да са по-качествени и на ниски цени. За да отговори на тези очаквания, финансовият сектор се променя с бързи темпове.

Физическите банкови клонове, каквито ги познаваме, са на път да изчезнат, а управлението на финансите се премества във виртуалното пространство. И изобщо

не е сценарий от фантастичен филм изкуствен интелект да оценява дали клиент отговаря на условията

за отпускане на кредит, да обработва нареждане за плащания или да подготвя инвестиционни съвети.

Банките все по-често използват компютърни системи, които по зададени критерии преценяват колко рисков е клиентът. Предимствата са, че в голяма степен така се елиминира субективният фактор, минимализират се възможностите за грешки при оценка на риска, бързината за получаване на отговор на клиента се увеличава значително.

Банките навлязоха и в телефоните ни чрез приложения,

които позволяват управление на парите, независимо къде се намира клиентът физически.

Огромната база данни, която имат, им позволява да използват умни решения за своите клиенти. Съхраняваната информация за активи, трансакции и предпочитания може да осигури много по-прецизно и персонализирано обслужване.

А и по-ниските такси за обслужване убеждават лесно клиентите, че онлайн банкирането е сигурно, а и по-евтино от класическото.

Другата важна промяна, която настъпва в бизнес модела на банките, е да се фокусират върху цялостното преживяване на своите клиенти, а не само върху отделни операции. Потребителите вече искат не просто ипотека, но и застраховател и интериорен дизайнер. А когато загубят работата си, очакват от банката да им помогне в кариерното планиране и защитата на плащанията.

Натиск в тази посока

Бъдещето - отворено банкиране, незабавни плащания и мобилни технологии

БАНКИТЕ
— на —
УТРЕШНИЯ ДЕН



предоставено от платеща, за да се предотврати възможна грешка или измама, преди плащането да бъде извършено.

Ще има и задължителна проверка дали незабавни преводи в евро не се правят между санкционирани лица в ЕС.

Още преди обявяването на регламента всички клиентски кредитни преводи в левове у нас постепенно преминават към нова технология, като времето за постъпване на парите по сметката на получателя се очаква да е в рамките на час.

„През следващата година се очакват усъществяване и оптимизиране на платежните процеси у нас. Това е свързано с изпълнението на доста сложни инфраструктурни проекти, в които участва цялата банкова общност, БОРИКА и БНБ, която осъществи необходимите функционални промени в механизма на

сетълмент в RINGS“, обяви подуправителят на БНБ Нина Стоянова.

Силен тласък за развитието на бързите парични разплащания се оказва пандемията, която промени потребителското поведение във всички сфери на живота, включително и във финансовия сектор. Наблюдава се все по-интензивно използване на дигиталните канали за плащания, както и засилване на започналата още преди пандемичната криза миграция от плащания в брой към безкасови електронни плащания. Още от 2020 г. над половината от безналичните плащания се извършват с банкови карти.

Според прогнозите на БНБ бъдещето принадлежи на отвореното банкиране, незабавните плащания и мобилните технологии. Така например мобилният телефон все повече се превръща в своеобразно виртуално банково гише, портал за нареждане на различни платежни операции, който се използва все по-често. Според Стоянова дори

наближава времето, в което няма да се използват банкови карти

„Съчетанието на технологиите с мобилните приложения, незабавните плащания, възможността за сканиране на QR кодове е една изцяло нова платежна стратегия и инфраструктура, около която със сигурност ще се движат процесите през следващите няколко години в Европа, а е тенденция и по света. Това неизбежно ще доведе до една технологична конкуренция между вече утвърдените модели за плащания, включително широко разпространените карти, и новите модели за плащания, които ще дават допълнителна бързина и сигурност на платежния процес“, категорична е Стоянова.

Наближава времето на дигиталното евро



оказва и смяната на поколенията. Когато си избират банка, младите хора имат много по-различни очаквания в сравнение с техните родители. Те оценяват нивото на услуги в зависимост от това доколко то е равностойно и достъпно през останалите приложения и услуги, които използват. Те все по-малко имат привързаност към една банка и са готови във всеки момент да я сменят, ако не им предлага това, което им е нужно.

С дигитализацията на банковите услуги и физическите банкноти стават сякаш излишни. Виртуалните пари все по-често са предпочитани за разплащане.

Още през 2020 г.

големи централни банки съобщиха, че се подготвят за дигитални валути

и че ще търсят признава-

нето им за законно платежно средство. Тогава членове на изпълнителния съвет на ЕЦБ коментираха, че подобно развитие е вероятно и в еврозоната.

В края на миналата година Фабио Панета - член на Управителния съвет на ЕЦБ, заяви, че Европейската централна банка ще гарантира, че дигиталното евро ще е достатъчно атрактивно за потребителите и няма да бъде пренебрегнато за сметка на други валути.

Според Панета, за да бъде успешно дигиталното евро, трябва да бъде широко достъпно и евтино за използване както от потребителите, така и от търговците.

Очаква се ЕЦБ да бъде една от първите централни банки на развити икономики, които издават дигитални валути, като това е възможно да стане още до средата на това десетилетие.

И още една промяна предстои - т.нар. светкавични преводи.

Преди по-малко от месец ЕК одобри законодателна инициатива за въвеждане на незабавни банкови преводи, които трябва да станат достъпни за всички, имащи банкови сметки в ЕС и Европейската икономическа общност.

Незабавните разплащания трябва да стават по всяко време на деня и то за 10 секунди, а не както е в момента - нареждат се само в работно време и пристигат в сметката на получателя на следващия ден.

Светкавичните преводи значително увеличават скоростта и удобството за потребителите, например при плащане на сметки или получаване на спешни преводи. Наред с това те значително ще подобрят паричния поток и ще спестят разходи на бизнеса, особено за малките и

средните предприятия, включително и търговците на дребно, са мотивите на ЕК за тази инициатива.

От началото на 2022 г. едва 11% от всички парични трансфери в евро са реализирани чрез незабавни преводи. Предложението цели да премахне бариерите, които възpirат незабавните трансфери и те да станат по-широко достъпни.

Предвижда се незабавните европлащания да станат универсално достъпни

със задължение операторите да гарантират, че те не се таксуват по-високо от традиционните.

В новата директива ще бъде регламентирано задължение доставчиците да проверяват съответствието между номера на банковата сметка (IBAN) и името на бенефициента,



Непрекъснатото желание за развитие и устойчивият стремеж в търсене на иновации са между характерните черти на Пощенска банка вече повече от 30 години. За този период финансовата институция, която принадлежи към силната международна група Юробанк, се доказва като една от най-успешните системни банки в България и закономерно се превърна в доверен партньор, работодател и социално отговорна компания, на която клиентите имат доверие. Към момента е трета по размер на нетната печалба и съотношението разходи към приходи измежду големите банки.

Продуктите и услугите, които банката предоставя на своите клиенти, се разработват в синхрон със съвременните нужди на пазара, тъй като

отличното потребителско изживяване

е неизменна част от корпоративната политика.

Само за последните няколко предизвикателни години Пощенска банка предложи на своите клиенти редица иновации от следващо поколение: Smart POS, който превръща смартфона в ПОС терминал; първата сертифицирана банка, която предложи незабавни плащания; първата метална кредитна карта на българския пазар. Сред иновациите, които банката лансира, е и уникалният мобилен портфейл от ново поколение ONE Wallet,

Пощенска банка превърна иновациите в неотменна част от корпоративната си стратегия

с който клиентите имат активен и гъвкав контрол върху средствата си 24/7. Това е незаменимо удобство в днешно време. Надграждането на приложението съвсем скоро стана факт, след като Пощенска банка го направи достъпно и за потребители, които не са клиенти на банката, но имат издадена карта от друг доставчик на платежни услуги в страната.

В последните две години финансовата институция стартира тотално обновяване на клоновата си мрежа и инвестира в модерни дигитални зони за експресно банкиране, които веднага бяха разпочнати като предпочитана алтернатива на банкирането на каса. Благодарение на

интуитивните устройства

в тези зони клиентите на Пощенска банка могат да извършват сами по-лесно и бързо голяма част от основните банкови операции. Те се идентифицират само с дебитната или

Технологичните решения осигуряват на клиентите богат набор услуги с добавена стойност

кредитната си карта, без да е необходимо да са регистрирани за интернет банкирането на банката.

Съвсем скоро Пощенска банка пушна на пазара програма Welcome - най-новото си финансово решение, което обединява едни от най-търсените от нейните клиенти продукти и предлага богат набор от атрактивни банкови услуги с добавена стойност. Програмата е фокусирана върху

нуждата на клиентите от цялостни решения

Потребителите получават богат пакет от услуги за ежедневно банкиране с уникалната пакетна програма „Моето семейство“ без такса за цяла

година. Тя включва едни от най-използваните от клиентите на банката продукти и услуги, необходими за ежедневно банкиране и управлението на семейните финанси.

Пощенска банка се развива, като инвестира в нови технологии и зелено бъдеще в унисон със своята ESG стратегия - да управлява въздействието си върху околната среда активно.

За тази цел разработва нови продукти и услуги, които да отговарят на конкретните динамични нужди на бизнеса.

Екологичните, социалните и управленските (ESG) инициативи стават все по-важни теми в банковия сектор, тъй като институциите коригират своите стратегии и практики, за да имат все по-до-

бри резултати. Банките имат възможност да използват тези инициативи и да ги превърнат в силни страни на пазара.

Пощенска банка осъзнава ключовата си роля да бъде пример и цели да

предлага екологично съобразни продукти

в своето кредитно портфолио, за да отговори на пазарните тенденции и променящите се нужди на клиентите. Във връзка с интереса на все повече потребители към инвестициите в енергийно ефективни подобрения и жилища съвсем скоро предстои да пусне на пазара „Зелен жилищен кредит“. Иновативният продукт предоставя финансиране за покупка на енергийно ефективен жилищен имот (клас А и нагоре) или за други енергийно-ефективни подобрения на съществуващ имот (например покупка на слънчеви панели).

Аналогични реше-

ния има и за бизнеса – банката предлага както стандартизирани продукти, така и такива, които да отговарят на конкретни нужди на клиентите и да са съобразени със спецификата на тяхната дейност: закупуване на високоефективни машини, на електрически автомобили, въвеждане на мерки за енергийна ефективност на производствени помещения и изобщо други решения, насочени към повишаване на ефективността на процесите и потреблението на енергия и суровини.

Пощенска банка беше институцията, която

даде начало на вълната от консолидации

на българския пазар – първоначално със сделката за българския клон на Алфа Банк през 2016 г., а после и с придобиването на Банка Пиреос България през 2019 г., като то беше извършено за рекордно краткия период от едва четири месеца.

Тези придобивания бяха особено важни за Пощенска банка, защото ѝ осигуриха по-голям пазарен дял, широка клонова мрежа, повече клиенти, нови възможности за инвестиране и дигитализация, още по-добро обслужване на клиентите.

А всичко това е основата, върху която банката надгражда плановете си за увеличаване на пазарния си дял чрез нови придобивания при всяка отворила се възможност.

Банките трябва да гарантират, че няма да има проблем при смяната на лева

Няколко важни задачи ще има пред банките при въвеждане на еврото, което е планирано да стане от 1 януари 2024 г.

Финансовите институции трябва да са гарант за фиксирания курс от 1,95583 лева за евро при всички операции. Няма да се допуска преизчисляване на суми само с части от него, а ще трябва да се използват всичките пет знака след десетичната запетая.

Отговорност на БНБ пък е избор на дизайн на българската страна на евромонетите,

за да имат уникалния облик за България

в еврозоната. Централната банка ще обяви курс за оформлението. След приключването трябва да се поръча на Монетния двор отпечатване на банкноти и монети в количества, достатъчни да осигурят първоначалния оборот на новата валута. Банки и банкомати трябва да са заредени така, че да осигурят непрекъснатата замяна на всеки лев в оборот с евро.

Важните задачи, за да приемем

еврото



Тази задача е важна, за да се избегнат паника и спекула, породени от евентуален недостиг на евровалута.

Банките трябва да осигурят и безпроблемна об-

мяна на левове в продължение на една година от датата на въвеждане на еврото. Първите 6 месеца операцията ще бъде безплатна. БНБ ще обменя левове без ограниче-

ние в срока и без такса. От същата дата софтуерите на всички банки, както и на всички устройства за плащане трябва да бъдат в състояние безпрепятствено и бързо да превръ-

щат левове в евро и обратно.

А тъй като едновременно с това при плащане с левове търговците ще връщат рестото в евро, банките трябва да упра-

вляват два парични потока - на левове към тях и на евро към всички плащания. За търговците е предвидено едно изключение - няма да бъдат задължени да приемат от купувач повече от 50 броя монети. От банкоматите ще се изтегля единствено евро след датата на въвеждането му.

Друга важна задача на банките е

превръщането на левови кредити и депозити в еври

В подготвяния закон за еврото ще бъде записано, че таксите и данъците към държавата следва да се закръгляват надолу, а плащанията на държавата към българските физически и юридически лица следва да се закръгляват нагоре.

Той ще постанови още, че въвеждането на еврото няма да изменя или отменя действието на съществуващите договори - включително за кредити, депозити, както и финансови инструменти в левове или с препратки към левове ще продължат действието си. От притежателите на сметки или заеми няма да се изискват никакви стъпки, както и такси за превалутирането.

(Продължава на 14-а стр.)

Добрите пазарни играчи знаят, че предизвикателствата са възможност, а възможностите не се пропускат. Вероятно мнозина си спомнят, че прогнозите за отиващата си 2022 г. бяха доста мрачни и несигурни. Сега е ясно, че светът все още се справя с кризата, породена от разпространението на коронавируса, а когато се прибави и военният конфликт в Украйна, сценариите стават още по-драматични.

Въпреки всичко банковият сектор се справи повече от добре, а дигитализацията е онази движеща сила, която можем да „нарочим“ за

game changer

В навечерието на 2023 г. Инвестбанк АД се нарежда сред пионерите по пътя към отвореното банкиране. Тя е сред първите финансови институции в България, която ще предлага услугата мултибанкинг. В момента платформата е в постинтеграционен етап и работи в реална среда за служители и избрани клиенти. Съвсем скоро ще бъде и официалният старт на тази услуга за всички клиенти.

Мултибанкингът е част от стратегията за иновации и технологично развитие на Инвестбанк АД. Това е сравнително нова услуга за България, която предоставя възможност на клиентите на банката лесно да следят наличностите и движенията по сметките си в други финансови институции и лесно да оперират с всички свои средства от едно място. Както казва проф. Ювал Харари:

„Който владее данните, владее бъдещето“

Разполагайки с платеж-



ните си сметки в различни банки и финансови институции, през платформите на Инвестбанк АД клиентите спестяват време, получават актуална информация за своето финансово състояние и улесняват банкирането си.

При фирмите мултибанкинг услугите намират още по-широко приложение и добавена стойност, тъй като над 60% от тях работят с минимум 2 финансови институции. С новите услуги усилено на счетоводителите и управителите на дружеството да следят наличностите и постъпилите плащания в

различните банкови сметки се намалява многократно. На практика всеки мениджър, финансов директор или оперативен счетоводител може само с един клик да види пълната актуална финансова картина на дружеството, а това е в основата на ефективното управление на паричните потоци, т.нар. кешмениджмънт.

От края на октомври Инвестбанк АД предоставя изцяло дигитализиран процес по откриване на разплащателна сметка с дебитна карта. Процедурата е лесна и бърза. Клиентите

Пътят към отвореното банкиране вече е напълно открит

Мултибанкингът е част от стратегията за иновации и технологично развитие на Инвестбанк АД

могат да избират между стандартна дебитна карта Debit Mastercard и кобрандирана дебитна карта „Debit Mastercard ЗК България Иншурънс“, която е със специална здравна застраховка от застрахователна компания „България Иншурънс“. Пакетът включва широк спектър от застрахователни покрития, здравна застраховка, услугата „Личен психолог“, бърз персонален телефонен и онлайн достъп до съвет от специалист. Заявката за дистанционно откриване на разплащателна сметка с дебитна карта става през секцията „Онлайн услуги“ на корпоративния сайт на банката.

В потвърждение на стратегията на Инвестбанк АД за непрекъснато подобрене и развитие на

конкурентни онлайн продукти

и услуги, през 2022 г. финансовата институция реализира няколко ключови проекта, свързани с дигитализацията на различни процеси.

От юли тази година банката предоставя изцяло онлайн процес по кандидатстване,

одобрение и издаване на кредитни карти. Този проект бе отличен с награда за първо място в категория „Иновативни услуги“ на годишните бизнес награди на b2b Media.

Сред дигиталните услуги на банката е и откриването на депозит изцяло онлайн. Постоянно разширяващото се портфолио от иновативни услуги се допълва от мобилното приложение lbank Mobile, което позволява банкиране от всяка точка, а мобилният токен (lbank mToken) потвърждава преводи и активни операции сигурно и удобно дори без връзка с интернет.

През последните две години клиентското поведение се промени изключително много, бяха премахнати много бариери, включително и психологически – хората, които до преди 2 години ползваха само кеш, вече активно банкират онлайн. Инвестбанк АД ще продължи да надгражда постигнатото до момента и ще разширява гамата си от дигитални продукти, която няма да бъде ограничена само до осъществяването на плащания и предлагането на кредити.

Петър Славов:

Адаптираме услугите според пазарната конюнктура и нуждите на клиентите

- Г-н Славов, през вашия поглед като банкер как преминават компаниите от малкия и средния бизнес през динамичната от гледна точка на всякакви кризи 2022 г.?

- Малкият и средният бизнес не е този, който беше преди повече от десет години. Премина през доста турбуленции и вече има опит зад гърба си. Повечето предприемачи преминаха през рецесията през 2008-2011 г. Съвсем скорошна е и ситуацията с ковид пандемията. Сега сме в поредната предизвикателна икономическа конюнктура, породена от геополитическата ситуация с ограничен достъп до пазари и ресурси, промяна на веригите за доставка, увеличени цени на ресурсите. Почти същото се случи и през 2020 г. заради международните мерки за неразпространение на пандемията, но без инфлационния натиск.

Всички тези икономически сътресения направиха българските предприемачи много гъвкави и преди всичко далновидни. Те вече имат управленски опит, икономическата и финансова култура и от всяка криза вземат своя урок.

Според нашите наблюдения годината е изпълнена с предизвикателства за компаниите като войната в Украйна, цените на енергийните ресурси и цялостното увеличение на инфлацията, но трябва да отразим и факта, че чисто икономически няма големи сътресения.

Бизнесът се справя и продължава да

Основен фокус в нашата работа е да бъдем предвидим, предвидлив и дългосрочен партньор за малкия и средния бизнес, казва председателят на Надзорния съвет на ПроКредит Банк

работи активно,

търси финансиране, наема работна ръка и е гъвкав в намиране на решения за бъдещото си развитие.

- Всички се питат какво ще се случва с лихвите. Как повишените лихвени проценти от централните банки ще се отразят на условията и достъпа до кредитиране за бизнеса през 2023 г.?

- През 2023 г. бизнес клиентите сами ще преосмислят желанието си да ползват финансиране, тъй като ще се променят разходите по заемането на пари. В период на покачваща се инфлация част от инструментариума за борба с нея е повишаването на основните лихвени проценти от централните банки. Тези действия вече ясно се виждат на европейския пазар с предприетите стъпки от Европейската централна банка.

Това постепенно ще рефлектира върху цената на ресурса за търговските банки и на българския пазар и съответно върху условията, при които те предлагат финансиране на своите клиенти. Условията са свързани не само с лихвените проценти, но и с подхода на оценяване на кредитоспособността на клиентите, който вероятно ще стане по-консервативен.

За да облекчат ефекта за клиентите от увеличаването на лихвените

проценти, банките още отсега моделират продуктите си с фиксирани лихвени нива. Това на пръв поглед изглежда неудобно за бизнеса, но в конкретната ситуация създава предвидимост и облекчава бъдещите им разходи.

Банките ще продължават да насърчават кредитирането, но предвид динамичните промени в икономическата среда

ще предоставят финансиране на по-висока цена

ПроКредит Банк внимателно следи икономическата ситуация и промените в монетарната политика, като анализира ефектите от приложените мерки върху своята дейност. В дългосрочен план цената на финансирането от кредитните институции плавно ще се повиши в отговор на променящите се монетарна политика, конюнктура и цена на привлечения ресурс.

Основен фокус в нашата работа обаче е да бъдем предвидим, предвидлив и дългосрочен партньор за малкия и средния бизнес. Затова се стараем във всеки икономически етап да адаптираме продуктите и услугите си спрямо пазарната конюнктура и нуждите на нашите клиенти. Важно за нас е да имаме диалог и отношения, основаващи се на взаимно доверие. Бизнесът да знае, че говорим на един език с

него, че при нас той да е чул и разбран.

- Казвате „борба с покачващата се инфлация“. Възможен ли е според вас сценарият от 1997 г. на хиперинфлация при всички тези икономически и геополитически фактори?

- Икономиката през 1997 г. се характеризираше с комбинация от голямо забавяне и много висока инфлация – с месечни нива над 1000%. От този период насам България е в активен валутен борд, който гарантира фиксиран валутен курс на българския лев към еврото. Инфлацията от 1997 г. се дължеше на високото ниво на девалвация на местната валута, а това в текущата ситуация е невъзможно. В България централната банка не може да провежда парична политика заради наличието на валутен борд, но индиректно икономиката се влияе от мерките, които взема Европейската централна банка.

В момента виждаме как вече се въвеждат инструментите на монетарната политика в еврозоната за понижаване на вътрешната инфлация, които по естествен път ще намалят покупателната способност и ще понижат покачването на ценовите равнища.

Докато обаче тези механизми заработят ефективно, е вероятно да се стигне до

забавяне на икономическия ръст, комбиниран с все още високи нива на инфлация

и покачване на безработицата. Причината ще е по-високата цена на ресурсите и суровините, породена от ограниченото им предлагане и най-вече от несигурността в геополитически план.

Преди доста време споделих, че според мен настоящата монетарна политика е остаряла и не отразява всички фактори на икономическата ситуация, а те са много – бърз обмен на информация, демографската структура на населението, глобализация на икономиката и т.н. Затова бих казал, че се нуждаем от нова икономическа политика, която отчита тежестта на всички тези фактори.

- В каква валута сега е подходящо да се теглят кредити – левове, долари или евро?

- Най-доброто, което може да направи бизнесът, е да търси финансиране във валутата, в която получава разплащанията си. В момента еврото е под паритета на долара, но предвид динамичната икономическа и геополитическа обстановка не се знае това колко време ще продължи.

- Какво е необходимо, за да се подобри инвестиционният климат в страната?

- Факторите, които

обуславят желанието за инвестиции в България, са много и различни. Да започнем с вътрешнополитическата обстановка. За да инвестира, всеки бизнес се нуждае от

сигурност, стабилност и предвидимост, които в момента са трудно постижими у нас

Честата промяна на правителствата води до липса на адекватна законодателна рамка, оттам и до загуба на доверие в страната като цяло.

Необходима е и работеща стратегия за насърчаване на инвестициите, която да е обвързана със съответните регулации и стимулиращи политики, изграждане на инфраструктура и обучение на квалифицирана работна сила.

И не на последно място, важно е нивото на образование – през последните години все повече професии изпитват нужда от квалифицирани кадри. В сфери като инженерните дисциплини, медицината, биологията, химията и други няма достатъчно подготвени специалисти, тъй като цялостно образованието не развива уменията, които бизнесът търси у работната ръка. Това създава проблеми при всеки инвеститор, външен или вътрешен, защото, за да е успешен, бизнесът се нуждае от опитни специалисти.



Кризата подмина

Спестяванията вече са колкото БВП, а активите им дори повече

РУМЯНА ДЕНЧЕВА

Наслаждането на няколко кризи една след друга или едновременно, като се започне от пандемията през 2020 г., войната в Украйна и политическата нестабилност у нас, ускоряващата се инфлация и очакванията за световна рецесия не успяха да разклатят банковата система в България.

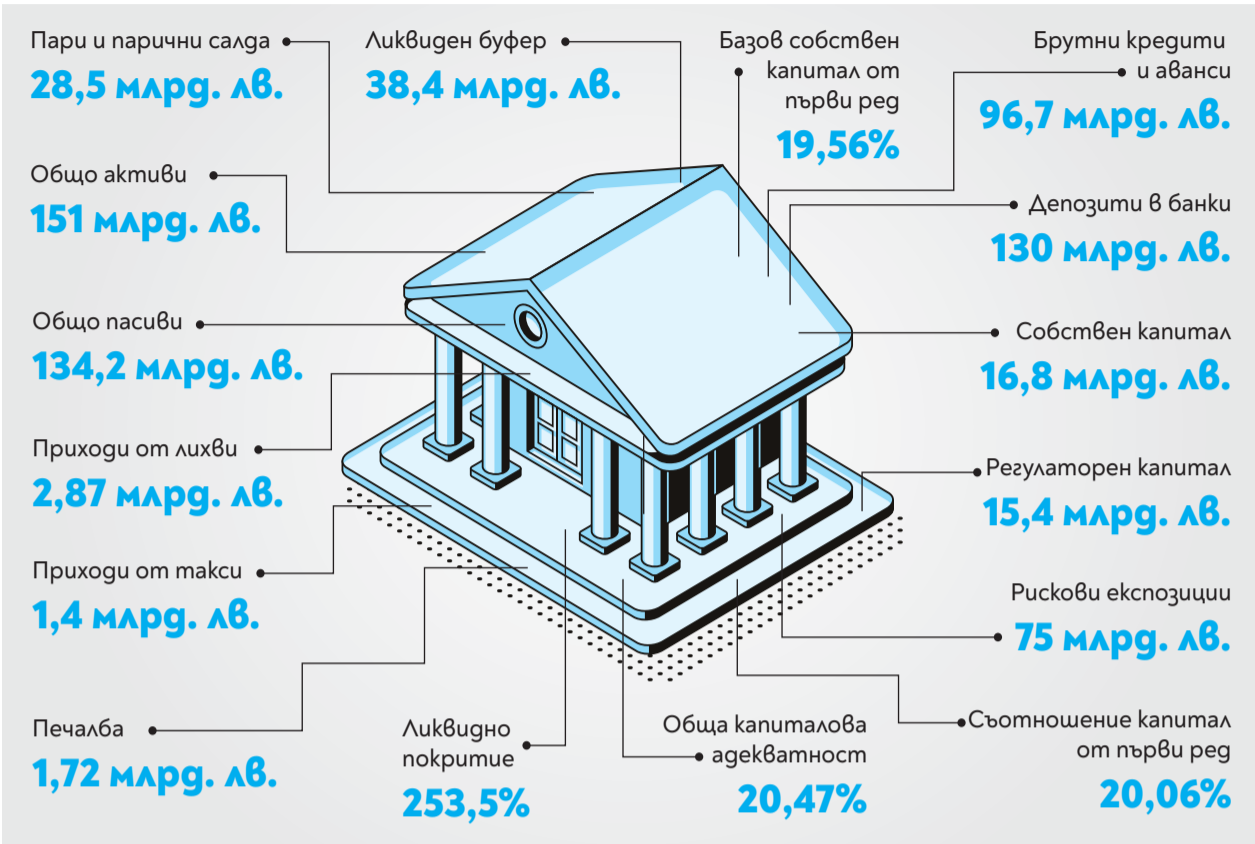
Това доказват последните данни на БНБ към края на октомври. 1,7 млрд. лева е печалбата на банките - с 500 млн. повече от отчетената за десетте месеца на 2021 г.

Един от показателите за стабилността въпреки продължаващата кредитна експанзия са разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. Отчетените тази година 367 млн. лв. са с 61 млн. лв., или с 14% по-малко от тези за същия период на м.г. Това се е отразило на собствения капитал на банковата система - към 31 октомври е 16,8 млрд. лв. и само за месец се е увеличил със 159 млн. лв.

Растат и активите на банките - с 2,2 млрд. лв. до 151 млрд. лв., което е с 20 млрд. лв. повече от БВП, който се очаква да бъде малко над 130 млрд. лв. Основен принос за този месечен растеж имат кредитите и авансите - техният дял в структурата на балансовите активи се е повишил от 60,1% до 61,6%.

Още една тенденция показват данните на БНБ към октомври - намалява размерът на паричните салда в централни банки и на паричните наличности, а нарастват другите депозити както и дълговите ценни книжа. Така два месеца преди края на годината делът на най-

Състояние на банковата система към октомври 2022 г.



Източник: БНБ

ликвидната позиция пари, парични салда при централни банки и други депозити намалява до 18,9% от всички активи, а този на дълговите ценни книжа се е увеличил до 15%.

Ликвидното покритие, което е гарант и за стабилността на валутния борд, и за стабилността на банковата система, също се повишава - до 253,5% в края на октомври срещу 235,9% в края на септември. Размерът на ликвидния буфер леко е намалял от 41,4 млрд. лв. преди месец до 38,4 млрд. лв., нетните изходящи ликвидни потоци също - до 15,1 млрд. лв. при 17,7 млрд. лв. в края на септември.

С 3,7 млрд. са се увеличили брутните кредити и аванси през октомври, като общата им нетна стойност е 96,7 млрд. лв. Най-голям дял от тях - 3 млрд. лв., са вземанията от кредитни институции, които нарастват с 3 млрд. лв. и в края на октомври достигат 12,1 млрд. лв.

Брутният кредитен портфейл на банковата система се увеличава с 670 млн. лв. до 84,6 млрд. лв. Само за месец заемите за домакинства са се увеличили с нови 368 млн. лв., на други финансови предприятия - със 177 млн. лв. и за фирмите - с 84 млн. лв., което е сигнал за реална работа на икономиката.

Конкуренцията на капиталови пазари, инвестиционни фондове, имотите и други възможности за вложения не е успяла да пречупи тенденцията

Банките да останат притегателен център за все повече свободни пари - и на домакинствата, и на бизнеса

Спрямо края на септември депозитите са се увеличили с 1,9 млрд. лв. до 130 млрд., което е колкото БВП за тази година. Увеличе-

нието е при всички вложители - новите спестявания на домакинствата са 601 млн. лв., на бизнеса - 457 млн. лв., а при тези на кредитни институции - 930 млн. Намаляние има само при депозитите на други финансови предприятия - със 183 млн. лв.

Регулаторният капитал на банковата система е вече 15,4 млрд. лв., а общият размер на рисковите експозиции - 75 млрд. лв. Съотношението на обща капиталова адекватност на банковата система към 30 септември е 20,47%, на капитала от първи ред - 20,06%, а на базовия собствен капитал от първи ред - 19,56%, като нивата остават значително над регулаторните изисквания и изискванията за капиталови буфери.

Това означава, че повечето ни банки са в състояние да реагират на външни шокове, един от които е реце-

сия и срив на имотния пазар, които могат да вдигнат нивото на лошите кредити.

Въпреки добрата кондиция на банките ни да посрещнат подобни предизвикателства, БНБ вече обяви, че

от второто тримесечие на 2023 г. се увеличава антицикличният капиталов буфер.

приложим към кредитни рискови експозиции на 2% през четвъртото тримесечие на 2023 г., съобщиха от централната банка. Това означава, че от всеки заем, преценен като рисков, банките трябва да заделят резерв от 2%, за да покрият евентуални загуби, ако заемът спре да се обслужва.

По закон решението на БНБ трябва да бъде обявено на банките година преди влизането му в сила. При вземането на това решение централните

банкери са отчетели, че съотношението кредит към БВП възлиза на 89,1%. Отклонението на показателя от дългосрочния тренд е отрицателно - 32 процентни пункта, което съответства на нулева стойност на референтния индикатор за антицикличния буфер, колкото е тя в момента.

Когато бъдат отчетени допълнителните индикатори, които отчитат кредитния пазар, задлъжнялостта, пазара на недвижими имоти, както и общото състояние на икономическата среда, перспективата се променя.

Под влияние на текущите отрицателни реални лихвени проценти и на засиленото предлагане на кредити, активността на кредитния пазар се запазва висока, аргументират това решение експертите на Димитър Радев.

Продължителните периоди на висок кредитен растеж обичайно създават предпоставки за нарастване на задлъжнялостта, като при влошаване на икономическите условия или рязко повишение на лихвените проценти по кредитите способността за обслужване на задълженията може да отслабне и да се отрази в нарастване на необслужваните кредити и на разходите за обезценки. Тази констатация допуска, че икономиката може да влезе в рецесия догодина.

Едновременно с това поскъпването на енергоносителите, потенциални затруднения във веригите за доставки, индиректни ефекти от забавянето на икономическата активност в основни търговски партньори и влошаването на икономическите нагласи могат да засегнат финансовото състояние и способността на кредитополучателите за обслужване на задълженията, очакват още от БНБ. Започналият процес на бързо качване на лихвените проценти в глобален мащаб ще се отрази на финансовото състояние на кредитополучателите.

През 2021 г. БНБ повиши нивото на антицикличния буфер на 1% от 1 октомври 2022 г. и на 1,5% от 1 януари 2023 г. Заради повишената несигурност в икономическата среда налага увеличение на нивото на антицикличния капиталов буфер на 2% от 1 октомври 2023 г. Така ще се засили устойчивостта на банковата система при натиск върху доходността и капиталовата позиция, предизвикан от потенциално нарастване на необслужваните кредити и обезценките.

(Продължение от 12-а стр.)

Ще се въведе и забрана стопанските субекти, вкл. кредитни институции, платежни институции, институции за електронни пари и други доставчици на финансови услуги да повишават цената на стоките или услугите за потребителите при въвеждане на еврото без основателна причина.

Тъй като вече има хора, които се питат дали преди въвеждането на еврото да обръщат левове си сами, финансистите са категорични - загубите от такива операции, ако например става въпрос за депозит, ще дойдат най-напред от развалянето на договора и след това от курсовите разлики. Така че чувствително спадане на цената на кредитите не може да се очаква с въвеждането на евро-

Важните задачи, за да приемем...

то. У нас в момента потребителският заем в левове е с годишна лихва средно около и над 8%, което е колкото в Германия. При жилищните заеми в еврозоната годишните лихви варират между 1,08 и 5,1% в различните държави. У нас те паднаха и под 2%. Поне до момента разликите не са толкова съществени, за да се преминава директно към теглене на ипотечи в евро. Във всеки договор за ипотечен заем има текст, според който кредитът се превалутира.

Що се отнася до цените на

имотите, те се обявяват в евро от много години, поради което не се очакват никакви промени на този пазар. Поскъпване на имотите, съвпадащо по време с приемането на еврото, може да дойде от повишеното търсене. Експерти допускат, че въпреки предупрежденията ще има хора, които ще обменят усилено валута, а други, за да съхранят спестяванията си, ще инвестират в имот. За най-големите скептици банките ще предлагат и други опции за защита на левовите им спестявания.

А самото въвеждане на евро-

то ще донесе няколко основни ползи. По-ниски ще са трансакционните и административните разходи поради това, че ще бъдат спестени пари за обмяна на левове в евро, както и част от разходите за водене на отчетност в евро. Предполагаме е и постепенно понижаване на лихви по кредити и по държавен дълг. България ще стане част от общата система за гарантиране на влоговете, ще има и по-добър имидж пред инвеститорите.

Приемането на еврото ще натовари и бюджета на държавата, а и тези на банките с еднократни първоначални разходи по логистика, сигурност, информационна кампания, промяна на договори, промяна на информационни системи и други. (24 часа)

банките, отчитат ръст на печалба и активи

От БНБ дори предвидяха, че ако тенденциите се запазят и рисковете се увеличат, може да се въведат ограничения при разпределението на печалбата на банките.

Показателно за състоянието на банковата система бе изложението на управителя на БНБ Димитър Радев през юни по повод 30 г. от създаването на банковата асоциация у нас.

А за огромните промени в сектора оценката на БНБ е, че докато само преди 5 г. „фокусът беше насочен към самия банков сектор, основно към прилагането на мерките от безпрецедентния като мащаб и дълбочина преглед на качеството на активите и стрес тест на българските банки, сега те фокусират усилия как най-ефективно да помогнат на бизнеса и домакинствата да се справят с

кризата.

Новите предизвикателства Радев очерта така: „Цените, цените и пак цените“. От позицията на БНБ и с оглед целите за овладяване на инфлацията много е важно страната да не поема значителни допълнителни постоянни разходи, срещу които не стоят постоянни приходи. Има две групи от рискове, свързани с подобен подход: опасност от инфлационна спирала и необходимост от болезнени фискални корекции в недалечно бъдеще, независимо дали това ще стане по линия на приходите, т.е. чрез увеличение на данъците, или чрез орязване на разходите. Наред с външните фактори това би довело до една значително по-комплицирана макроикономическа среда за българските банки.

Като отбеляза, че

изходната позиция на банковия сектор остава много добра

и посочва като доказателство показателите на сектора за капиталова адекватност, ликвидно покритие и рентабилност, които са над средните за ЕС, управителят на централната банка е категоричен: „Ние се изправяме пред новите предизвикателства добре подготвени“. Но и предупреждава, че добрата ни изходна позиция трябва да бъде подкрепена с адекватни действия. Развитието на макроикономическите процеси и промяната в лихвения цикъл определено изискват повишено внимание по отношение на кредитния риск, особено в сегмента на жилищното кредитиране.



От данните на БНБ се вижда, че банките в България продължават да са стабилни.

25% ръст

в обема на новоотпуснатите
потребителски кредити
от Банка ДСК



Средният размер на отпуснатите потребителски кредити от Банка ДСК се е увеличил с 15% и достига средно близо 16 820 лв.

Банка ДСК предлага потребителски кредит изцяло онлайн и без такси

Искате да изтеглите потребителски кредит? Предпочитате това да стане, без да посещавате офис, да получите одобрение бързо и, разбира се, да спестите от такси? Банка ДСК вече предлага точно такива кредити - изцяло онлайн, без такса за разглеждане и одобрение. Клиентите получават отговор в рамките на един работен ден след представяне на всички необходими документи. А след одобрението им желаната сума е на тяхно разположение по сметката им, без да е необходимо да посещават офис на банката.

Неслучайно най-голямата ритейл банка у нас - Банка ДСК, предлага точно този продукт. Нейните експерти са установили

**близо 9%
ръст в
броя на
отпуснатите
кредити**

от началото на годината до края на септември спрямо същия период на миналата година. Така обемът на новоотпуснатите потребителски кредити се е увеличил и в края на третото тримесечие възлиза на повече от 1,755 млрд. лв. - с 25% повече за година.

Увеличаването на доходите на домакинствата се отразява и върху средния размер на отпуснатите потребителски кредити от Банка ДСК - той е с 15% ръст и вече достига средна сума от близо 16 820 лв. към септември 2022 г. при 14 620 лв. година по-рано.

И през 2022 г. потребителските кредити остават най-познатият и масов продукт в кредитирането на силно конкурентния пазар. По данни на Банка ДСК към септември 2022 г. банката отпуска по 1 млн. лв. потребителски кредити на всеки час, които покриват голям спектър от текущи нужди на ритейл клиентите. По данни към края на септември

банката отпуска по един потребителски кредит на минута.

Като една от най-честите причини за кандидатстване за потребителски кредит те посочват рефинансирането, което им позволява да обединят задълженията си и да получат по-добри финансови условия за погасяване. Експертите на банката отчитат още, че

Най-голямата
ритейл банка у нас
отпуска по 1 млн. лв.
потребителски
кредити на всеки час



планирани големи разходи като ремонт, покупка на автомобил или мебели и уреди за дома също са сред основните предпоставки за теглене на потребителски заем.

От възможността за потребителско кредитиране се възползват хора на различна възраст - както млади и работещи, така и хора в по-зряла възраст. Според експертите на Банка ДСК, която обслужва всеки трети клиент у нас, най-често потребителски кредит теглят хора на постоя-

нен трудов договор със средно или висше образование. Все още по-голяма част от тях предпочитат да извършат сделката в банков офис, лице в лице със служителя, но

**расте и броят на
тези, които търсят
модерни дигитални
продукти и услуги,**

спестяващи им време и ресурси. Безспорно кредитирането остава важна част от дигиталната трансформация на банките, а продажбата на финансови услуги чрез алтернативни канали набира все по-голяма популярност сред клиентите.

Всякаква допълнителна информация за потребителските кредити на Банка ДСК и възможността за кандидатстване онлайн може да откриете в сайта на банката.